

8 ΜΑΡΤΗ - ΗΜΕΡΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑ

Διεθνιστική και ταξική αλληλεγγύη στους αγώνες των γυναικών Ενάντια στην πατριαρχία, το κράτος και τον καπιταλισμό

Το πρώτο κείμενο, μαζί με αντίστοιχα μηνύματα διεθνιστικής αλληλεγγύης από συντρόφισσες από αναρχικές ομάδες και οργανώσεις (Αναρχική Ομοσπονδία-Λονδίνο, Grupo Libertario Via Libre-Κολομβία, Alternativa Libertaria-Ιταλία, Red Dawns-Σλοβενία, La Alzada-Χιλή και Sunbirds-Νέα Υόρκη), συμπεριλαμβάνεται στο 37ο τεύχος της αναρχικής εφημερίδας Meydan, η οποία σήμερα αντιμετωπίζει διώξεις από το τουρκικό κράτος. Το τεύχος είναι αφιερωμένο στην 8η Μάρτη και, όπως κάθε χρόνο, εκδίδεται από τις Anarşist Kadınlar (Αναρχικές Γυναίκες). Το δεύτερο κείμενο μάς στάλθηκε από τις συντρόφισσες από την Τουρκία, για να δημοσιευθεί στην Ελλάδα ενόψει της 8ης Μάρτη.

Μήνυμα αλληλεγγύης στις γυναίκες που αγωνίζονται σε όλο τον κόσμο

Η πατριαρχία αποτελεί ένα από τα θεμέλια του κόσμου της εξουσίας και βασικό στοιχείο κοινωνικής αναπαραγωγής του. Οι σύγχρονες εκδηλώσεις της – όπως η έξαρση της έμφυλης βίας και της εκμετάλλευσης στους χώρους δουλειάς, το trafficking και οι συνθήκες που υφίστανται οι γυναίκες πρόσφυγες στο ταξίδι του ξεριζωμού και με τον εγκλεισμό τους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης – εντείνονται όσο εντείνεται η συστημική κρίση, η επίθεση των κυρίων και την προσπάθεια εκφασισμού της κοινωνίας.

Ως γυναίκες, πέρα από την εκμετάλλευση και την καταπίεση που επιβάλλεται συνολικά στους από κάτω, βιώνουμε την καταπίεση και στο πεδίο των έμφυλων διαχωρισμών, ως μια ακόμη μορφή καταπίεσης που απορρέει από τη δομή του κυρίαρχου συστήματος. Από αυτή την άποψη, ο αγώνας των γυναικών για την απελευθέρωσή τους από τα δεσμά της πατριαρχίας είναι αναπόσπαστο κομμάτι του αγώνα για το γκρέμισμα της κρατικής και καπιταλιστικής επιβολής.

Ως αναρχικές, προτάσσουμε ότι η απελευθέρωση των καταπιεσμένων θα είναι έργο δικό τους και όχι μιας πεφωτισμένης πρωτοπορίας που θα δρα εν ονόματί τους. Γνωρίζουμε καλά πως η ελευθερία ούτε παραχωρείται ούτε χαρίζεται, αλλά ορίζεται και κατακτιέται μέσα από τους ίδιους τους αγώνες.

Πίσω από τους βολικούς για την κυριαρχία μύθους, που διαστρεβλώνουν την υπόθεση της γυναικείας χειραφέτησης παρουσιάζοντάς την ως αίτημα “ισότητας” στη διαχείριση της εξουσίας, κρύβεται η ιστορία αιματηρών μαχητικών γυναικείων αγώνων, από τις απεργίες στις οποίες πρωτοστάτησαν μετανάστριες ράφτρες στις ΗΠΑ στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αι., απ’ όπου αντλεί τις ρίζες της η 8 Μάρτη, ως τις Mujeres Libres, χαράσσοντας μια διαδρομή ως το σήμερα.

Χαιρετίζουμε λοιπόν τους αγώνες των γυναικών σε όλη τη γη: από την Τσιάπας ως τη Ροτζάβα και από την Τουρκία έως τις ΗΠΑ. Ως αναρχικές στεκόμαστε μαζί με τα λόγια και τις δράσεις των αγωνιζόμενων γυναικών, που συναντιούνται σε μια υψωμένη γροθιά κι ένα βλέμμα αλληλεγγύης, το οποίο οπλίζει την αποφασιστικότητά μας να καταστρέψουμε κάθε μορφή καταπίεσης ανθρώπου από άνθρωπο, για να οικοδομήσουμε μαζί έναν κόσμο ισότητας, αλληλεγγύης και ελευθερίας.

**Ομάδα ενάντια στην πατριαρχία
Αναρχική Πολιτική Οργάνωση (Ομοσπονδία Συλλογικότητων)**

Μήνυμα αλληλεγγύης των Αναρχικών Γυναικών από την Τουρκία

Είμαστε οι γυναίκες, είμαστε εκείνες που ζούμε, από τη γέννηση έως το θάνατο, αγνοημένες, παραμελημένες και υποταγμένες λόγω του φύλου μας, όπου και αν βρισκόμαστε. Με όπλο μας την αλληλεγγύη, πρέπει να σταθούμε ως γυναίκες απέναντι στην πατριαρχία.

Είμαστε εκείνες που εκτίθενται στην παρενόχληση, τους βιασμούς, τη βία των ανδρών κάθε τάξης και κάθε κουλτούρας. Είμαστε εκείνες που τους κλέβουν τη ζωή. Πρέπει να είμαστε οργανωμένες για να επιβιώσουμε.

Είμαστε εκείνες που καταπιεζόμαστε, μέσα στο καθεστώς έκτακτης ανάγκης, στον ίδιο μας τον τόπο από τις συντηρητικές πολιτικές του κράτους. Είμαστε εκείνες που φυλακίζονται, που βασανίζονται και αιχμαλωτίζονται. Πρέπει να αντισταθούμε σε κάθε τέτοια συνθήκη.

Πρέπει να αγωνιστούμε ενάντια στην καταπίεση, τις επιθέσεις και τις σφαγές! Πρέπει να βγούμε στους δρόμους και να δημιουργήσου-

με την ελευθερία!

Πρέπει να δημιουργήσουμε την ελευθερία με τη δική μας θέληση, με τις δικές μας δυνάμεις, με την αυτοοργάνωσή μας. Την 8η Μάρτη πρέπει να βρεθούμε στους δρόμους σε όλο τον κόσμο. Πρέπει να φωνάξουμε το σύνθημα “Ζήτω η γυναικεία αλληλεγγύη”.

Ζήτω η 8η Μάρτη, ζήτω η ελευθερία!

Anarşist Kadınlar

Στιγμιότυπα από γυναικίους εργατικούς αγώνες στις αρχές του 20^{ου} αιώνα στις ΗΠΑ

Οι ρίζες της 8ης Μάρτη, ημέρας που προτάθηκε το 1910 για να τιμηθούν οι γυναικίοι αγώνες, χάνονται βαθιά μέσα στο χρόνο. Σύμφωνα με μία εκδοχή, στις 8 Μάρτη 1857 υπήρξε απεργία εργατριών ιματισμού στη Νέα Υόρκη. Άλλες πηγές τοποθετούν τις απαρχές της «Ημέρας της Γυναίκας» σε μια διαδήλωση απεργών το 1908 στην ίδια πόλη, ενώ άλλες υποστηρίζουν ότι αντλεί την έμπνευσή της από περισσότερους από έναν ταξικούς αγώνες. Το σίγουρο όμως είναι ότι αυτές οι ρίζες εντοπίζονται σε μια εποχή που στιγματίστηκε από κινητοποιήσεις και απεργίες εργατριών στην Αμερική, μεταναστριών στην πλειοψηφία τους, που αντιπροσώπευαν το πιο άγρια εκμεταλλεόμενο κομμάτι στα εργοστάσια και τις βιοτεχνίες, και οι οποίες ήρθαν σε σύγκρουση με τα αφεντικά και την αστυνομία, ενώ ταυτόχρονα, μέσα από την απόφασή τους να οργανωθούν και να αγωνιστούν, βρέθηκαν σε σφοδρή αντιπαράθεση με τους καθιερωμένους και επιβεβλημένους έμφυλους ρόλους που τις ήθελαν εξαρτημένες από τις οικογένειες και τους συζύγους τους, ανήμπορες να αντιδράσουν στους επιστάτες μέσα στα εργασιακά κάτεργα και φοβισμένες μπροστά στην καταστολή.

Τον **χειμώνα του 1909-1910**, ξεσπά η απεργία που έμεινε γνωστή ως η **«Εξέγερση των 20.000»**, παραλύοντας 600 βιοτεχνίες γυναικίων ενδυμάτων της Νέας Υόρκης, οι μεγαλύτερες των οποίων ήταν η Triangle Waist και η Leiserson, σε έναν κλάδο που οι γυναίκες αντιπροσώπευαν το 70% των εργαζόμενων. Το μεγαλύτερο ποσοστό τους ήταν κορίτσια κάτω των 20 ετών, Εβραίες και Ιταλίδες μετανάστριες. Η αποφασιστικότητα τους ήταν εκείνη που καθόρισε την κήρυξη της απεργίας. Στις 22 Νοέμβρη 1909, στην κατάμεστη αίθουσα του Cooper Union στο Μανχάταν, η Κλάρα Λέμλικ άκουγε για περισσότερες από τέσσερις ώρες τους άντρες να μιλούν για τα μειονεκτήματα και τους κινδύνους που περίμεναν τους εργάτες αν κατέβαιναν σε γενική απεργία. Κάποια στιγμή σηκώθηκε στο βήμα και είπε: *“Άκουσα όλους τους ομιλητές και δεν διαθέτω πια άλλη υπομονή. Είμαι εργάτρια, μια από όλες αυτές που απεργούν ενάντια στις αφόρητες συνθήκες. Κουράστηκα να ακούω τους ομιλητές να μιλούν με γενικότητες. Εδώ ήρθαμε να αποφασίσουμε αν θα κατέβουμε σε απεργία ή όχι. Εγώ προτείνω να κατέβουμε σε γενική απεργία – τώρα!”*.

Η πρότασή της αντανάκλασε τη βούληση των περισσότερων εργατριών και ξεσήκωσε κύμα ενθουσιασμού στην κατάμεστη αίθουσα. Η απεργία διήρκεσε τρεις μήνες και ήταν πρωτοφανής για τους εργοδότες, οι οποίοι χρησιμοποίησαν κάθε μέσο που διέθεταν στο οπλοστάσιό τους για να τη σπάσουν: την αστυνομία, απεργοσπάστες, μπράβους που χτυπούσαν τις εργάτριες στις απεργιακές φρουρές. Αναφέρεται ότι οι πατεράδες και οι σύζυγοί τους προσπαθούσαν να τις αποτρέψουν από το να κατεβαίνουν στο δρόμο «για την ασφάλειά τους», και έτσι οι ίδιες χρειάστηκε να συγκρουστούν σε πολλά επίπεδα, μέσα στο οικογενειακό τους περιβάλλον και τις κοινότητες τους, προκειμένου να συνεχίσουν τον αγώνα. Κατά τη διάρκεια της απεργίας συνελήφθησαν περισσότερες από 723 κοπέλες και 19 φυλακίστηκαν. Χαρακτηριστική για το κλίμα, ήταν η δήλωση ενός δικαστή, την ώρα που εκφώνουσε την καταδικαστική απόφαση σε βάρος κάποιας εργάτριας για «υποκίνηση ταραχών»: *“Απεργείτε ενάντια στον Θεό και τη Φύση, που οι νόμοι τους υπαγορεύουν πως ο άνθρωπος θα κερδίζει το ψωμί του με τον ιδρώτα του. Κάνετε απεργία ενάντια στον Θεό!”*.

Τον Φεβρουάριο του 1910, η απεργία έληξε με την υπογραφή συμφωνίας που προέβλεπε αυξήσεις στα μεροκάματα, μείωση των ωρών εργασίας και ίση μεταχείριση για τα μέλη του σωματείου, χωρίς ωστόσο να μεταβληθούν οι συνθήκες σκληρής εκμετάλλευσης, υποτίμησης της ζωής των εργαζομένων και εργοδοτικής τρομοκρατίας στους χώρους δουλειάς, με τραγικές συνέπειες έναν χρόνο αργότερα.

Στις **25 Μάρτη του 1911**, ξέσπασε φωτιά στο πολυώροφο κτήριο όπου στεγαζόταν το **εργοστάσιο της Triangle Waist** – μία από τις επιχειρήσεις που είχε βρεθεί στο επίκεντρο των καταγγελιών της πρόσφατης απεργίας για τις άθλιες συνθήκες εργασίας που επικρατούσαν. Εκεί εργάζονταν για περισσότερες από 10 ώρες την ημέρα, έξι ημέρες την εβδομάδα, περίπου 500 γυναίκες, κυρίως μετανάστριες, ανάμεσά τους πολλά κορίτσια ακόμα και 13-14 ετών, με τις ραπτομηχανές τους. Όταν ξέσπασε η φωτιά στον όγδοο όροφο του κτιρίου, οι εργάτριες ήταν κλειδωμένες μέσα στο εργοστάσιο. Αυτή η τακτική ήταν πάγια ώστε να εμποδίζεται η είσοδος μελών του σωματείου, αλλά και η έξοδος των εργατριών κατά τη διάρκεια της δουλειάς. Η φωτιά εξαπλώθηκε

αστραπιαία, με αποτέλεσμα τον θάνατο 146 γυναικών. Οι ιδιοκτήτες της εταιρείας που δικάστηκαν το 1914 αθωώθηκαν. Η ευθύνη τους περιορίστηκε στην καταβολή μιας ελάχιστης χρηματικής αποζημίωσης. Η τραγωδία συγκλόνισε την πόλη και οι εφημερίδες έσπευσαν να εκφραστούν με συμπάθεια για τα θύματα. Ωστόσο, για τις εργάτριες που αντιμετώπιζαν λαιμοδείες και απειλές λίγο καιρό πριν, όταν απεργούσαν ενάντια στις ίδιες συνθήκες που οδήγησαν στο θάνατο τις συντρόφισσές τους, η οργή ξεχειλίζει. Σε μια τεράστια επιμνημόσυνη τελετή, η Rose Schneiderman, εκφωνεί τον ακόλουθο λόγο:

“Θα ήμουν προδότρια απέναντι σε εκείνα τα απανθρωπωμένα σώματα αν ερχόμουν εδώ να μιλήσω για αδελφосύννη. Εσάς τους καλούς πολίτες σας δικάσαμε και σας βρήκαμε λειψούς. [...] Δεν είναι η πρώτη φορά που κορίτσια καίγονται ζωντανά σε αυτή την πόλη. Κάθε βδομάδα μαθαίνω πως μία από τις συναδέλφους μου πέθανε πρόωρα. Κάθε χρόνο χιλιάδες από εμάς ακρωτηριάζονται. Η ζωή αντρών και γυναικών είναι τόσο φτηνή και η ιδιοκτησία τόσο ιερή. Είμαστε τόσοι πολλοί για μια θέση εργασίας που και να καούν 146 από εμάς μικρή σημασία έχει. [...]”

Σας έχουμε δικάσει, εσάς τους καλούς πολίτες. Σας βλέπουμε τώρα, που έχετε λίγα δολάρια να δώσετε σαν φιλανθρωπία στις μητέρες και τα αδέρφια που θρηνούν. Αλλά κάθε φορά που οι εργάτριες απεργούμε για να αντισταθούμε με τον μόνο τρόπο που ξέρουμε απέναντι σε συνθήκες αβάσταχτες, τότε έρχεται το χέρι του νόμου να μας καταπνίξει. Οι αξιωματούχοι του κράτους έχουν να μας πουν μόνο προειδοποιητικά λόγια. Μας προειδοποιούν ότι πρέπει να είμαστε φιλειρηνικές, αλλιώς υπάρχει και η φυλακή. Κάθε φορά που ξεσηκωνόμαστε, η πυγμή του νόμου μας σπρώχνει με τη βία πίσω σε αβίωτες συνθήκες ζωής.

Δεν μπορώ να μιλήσω για αδελφосύννη σε εσάς που μαζευτήκατε εδώ. Έχει χυθεί πάρα πολύ αίμα. Από την εμπειρία μου γνωρίζω πως η σωτηρία των εργαζόμενων είναι δική τους υπόθεση. Και ο μόνος τρόπος γι’ αυτό είναι ένα ισχυρό εργατικό κίνημα”.

Ψωμί και τριαντάφυλλα. Το 1912 ξεσπά η απεργία των κλωστοϋφαντουργών στο Λώρενς της Μασαχουσέτης, απηφώντας τα συντηρητικά συνδικάτα της Αμερικανικής Ομοσπονδίας Εργασίας (AFL), τα οποία υποστήριζαν ότι θα ήταν αδύνατον να οργανωθεί ένα μεγάλο πλήθος μεταναστών εργατών, που στο μεγαλύτερο ποσοστό τους ήταν γυναίκες. Εξάλλου, εγγεγραμμένα μέλη στην AFL ήταν μόνο λευκοί άντρες. Δεν δεχόταν στους κόλπους της Μαύρους Αμερικανούς και μέχρι το 1918 απαγορευόταν η ένταξη γυναικών στα συνδικάτα της – ακόμα και σε κλάδους όπως η υφαντουργία όπου αποτελούσαν την πλειοψηφία. Η AFL αντιτάχθηκε στην απεργία, την οποία στήριξαν οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (IWW), αποκαλώντας την «επαναστατική και αναρχική».

Η απεργία είχε πράγματι αυθόρμητα χαρακτηριστικά και ξέσπασε σε μια πόλη που ελεγχόταν πλήρως από τις

μεγάλες εταιρείες κλωστοϋφαντουργίας, όπου με την είσοδο των μηχανών είχαν προχωρήσει σε απολύσεις και χρειαζόντουσαν κατά βάση φτηνό και ανειδίκευτο προσωπικό, με αποτέλεσμα να εργάζονται σε μεγάλο βαθμό νεαρά κορίτσια και παιδιά, και σε εξαντλητική εντατικοποίηση της παραγωγής, οδηγώντας τους σε ασθένειες και σε θανάτους. Οι εργάτες διέμεναν σε κτήρια που ανήκαν στις επιχειρήσεις, όπου αποτελούσε συνήθη πρακτική να στοιβάζονται πολλές οικογένειες σε κοινά διαμερίσματα, προσπαθώντας να επιβιώσουν σε ακραίες συνθήκες πείνας και ανέχειας. Χαρακτηριστικά, το ποσοστό θνησιμότητας για τα παιδιά κάτω των 6 ετών ήταν 50% και το 36% των αντρών και των γυναικών κλωστοϋφαντουργών πέθαινε πριν την ηλικία των 25.

“Η συγκεκριμένη απεργία είχε δύο καινοτομίες: την οργάνωσαν και πρωτοστάτησαν σε αυτήν γυναίκες, καθώς επίσης υπήρξε συνειδητή απόφαση να ενωθούν στον αγώνα εργάτες διαφορετικών εθνικοτήτων. Κάθε συνέλευση και συνεδρίαση του σωματίου μεταφραζόταν σε 25 διαφορετικές γλώσσες. [...] Οι απεργοί του Λώρενς σχημάτιζαν κινούμενες ανθρωπινες αλυσίδες με τα σώματά τους μπροστά στα εργοστάσια για να εμποδίσουν την είσοδο απεργοσπαστών και τις εφορμήσεις της αστυνομίας που επιχειρούσε συλλήψεις. Οι γυναίκες ήταν ιδιαίτερα μαχητικές και αποτελεσματικές στην παρεμπόδιση των απεργοσπαστών. Όταν συλλαμβάνονταν, αρνούσαν να πληρώσουν εγγυήσεις. Μόλις έβγαιναν από τα κρατητήρια, επέστρεφαν στις απεργιακές φρουρές. Ένα παγωμένο πρωινό, η αστυνομία τις κατέβρεξε με μάνικες νερού. Εκείνες κατάφεραν να πιάνουν έναν μπάτσο πάνω σε μια γέφυρα, του αφαίρεσαν τη στολή και παραλίγο να τον πετάξουν στο ποτάμι. Στη δίκη που ακολούθησε, κάποιος δικηγόρος ανέφερε: ένας αστυνομικός μπορεί να καταφέρει δέκα άντρες, αλλά χρειάζονται δέκα αστυνομικοί για να τα βγάλουν πέρα με μία γυναίκα”.

Οι απεργοί απαντούσαν στις επιθέσεις της αστυνομίας πετώντας κομμάτια πάγου και σπάζοντας τα παράθυρα των εργοστασίων. Στην καταστολή της απεργίας αναφέρονται τρεις τουλάχιστον νεκροί εργάτες. Ανάμεσά τους η Anna LoPizzo, μετανάστρια από την Ιταλία, που δέχτηκε μια σφαίρα στο στήθος όταν αστυνομικοί άνοιξαν πυρ κατά των απεργών, στη διάρκεια συγκρούσεων.

Λάντλοου. Το φθινόπωρο του **1913**, κατεβαίνουν σε απεργία οι ανθρακωρύχοι στα ορυχεία του Ροκφέιλερ στο Κολοράντο. Οι απεργοί εκδιώκονται από τα σπίτια της εταιρείας και στήνουν καταυλισμό, όπου για μήνες οργανώνουν τη ζωή και τον αγώνα τους εκατοντάδες

οικογένειες μεταναστών εργατών. Τον Απρίλη του 1914 η Εθνοφρουρά καλείται να καταπνίξει οριστικά την απεργία. Επιτίθεται με όπλα στον καταυλισμό και βάζει φωτιά στις σκηνές, αφήνοντας πίσω της 25 νεκρούς, γυναίκες, άντρες και παιδιά.

“Με το ξέσπασμα της απεργίας κάτι άλλαξε στις γυναίκες των οικισμών. (...) Σύμφωνα με την *United Mine Workers Journal* της 16ης Οκτωβρίου, στο Σόπρις οι γυναίκες ήταν οι πιο μαχητικές και με πολλή προσπάθεια τις εμπόδισαν να «καθαρίσουν» τους «κίτρινους» εργάτες. Και στις 30 Νοεμβρίου, όταν κατέφθασαν οι απεργοσπάστες στο Λάντλοου, γυναίκες βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή του πλήθους και τους γιουχαίζαν, κραδαίνοντας μπαστούνια του μπέιζμπολ, ενισχυμένα με καρφιά. Οι γυναίκες πρόβαλαν τη σθεναρότερη αντίσταση στον αφοπλισμό του Λάντλοου (...).

Στην καλύτερη στιγμή της απεργίας, οι φιλίες, απελευθερωμένες από την περιοριστική καθημερινότητα των οικισμών, ανακάλυπταν τη δυνατότητα να ανθίσουν, γίνονταν γενναϊόδωρες. (...) Και τώρα δεν αμφισβητούσαν προκλητικά απλώς το παρελθόν και τα αγκυλωμένα έθιμά τους, αλλά τη βαθύτερη δομή του ίδιου του βιομηχανικού κόσμου. Στις απρόσμενες δυνατότητες που εμφανίζονταν στην απεργία, στις ευκαιρίες που έδινε για δράση και για έκφραση, οι γυναίκες αυτές ίσως είχαν πολύ περισσότερα να κερδίσουν σε σχέση με τους άντρες τους. Με κάποιο ανεπαίσθητο αλλά ουσιαστικό τρόπο, η πορεία της απεργίας είχε μεταβάλει ριζικά την ίδια τη φύση των σχέσεων αντρών και γυναικών”.

¹http://trianglefire.ilr.cornell.edu/primary/testimonials/ootts_RoseSchneiderman.html

² <http://www.workers.org/ww/1998/bread0129.php>

³ Zeese Papanikolas, «Αμοιρολόιτος, Ο Λούις Τίκας και η σφαγή στο Λάντλοου»

**Ομάδα ενάντια στην πατριαρχία
Αναρχική Πολιτική Οργάνωση (Ομοσπονδία Συλλογικοτήτων)**